

Att. Tove Kjeldsen
tk@sum.dk
sum@sum.dk

3. december 2014

Brevid: 3562133
Sagsnr.: 270859

Lolland Kommune
Teknik- og Miljømyndighed

Postadresse
Jernbanegade 7
4930 Maribo

Tlf.: 54 67 67 67
Fax: 54 67 67 68

lolland@lolland.dk
www.lolland.dk

Kontaktperson
Miriam Helsing
Teknisk Sekretariat

Tlf.: 5467 6402
mihe@lolland.dk

Hørings svar fra Lolland Kommune vedr. slutdepot for atomaffald

Lolland Kommune har modtaget Plan for etablering af slutdepot og miljøvurdering af planen i høring.

Før Lolland Kommune forholder sig konkret til det fremsendte materiale, skal kommunen gøre opmærksom på, at Lolland Kommune under ingen omstændigheder er interesseret i at huse et slutdepot for atomaffald. Det er Lolland Kommunes klare opfattelse, at en placering af et atomaffaldsdepot vil være særdeles skadelig for kommunens udvikling og fremtidige muligheder.

Derudover ønsker Lolland Kommune at anfægte processen med, at der fra centralt hold udvælges én kommune, der skal tvinges til at huse et atomaffaldsdepot. Lolland Kommune ønsker ikke et atomaffaldsdepot og slet ikke under tvang.

Lolland Kommune finder endvidere, at det er en u hensigtsmæssig løsning at etablere et slutdepot, uanset hvor det placeres, idet det kan være svært at forudsige fremtidige konsekvenser af et sådan anlæg. Kommunen finder det langt mere hensigtsmæssigt i stedet at etablere et mellemdepot, således at fremtidige generationer har mulighed for at kontrollere og ændre anlægget, såfremt det måtte vise sig nødvendigt, eller når der bliver bedre tekniske løsninger mulige.

Den eksisterende viden på området i dag er efter Lolland Kommunes vurdering alt for begrænset til at kunne etablere et forsvarligt og holdbart slutdepot.

Lolland Kommune skal ligeledes gøre opmærksom på, at kommunen finder det stærkt problematisk, at Ministeriet fortsat arbejder videre med processen omkring slutdepot uden at have forholdt sig mere grundlæggende til muligheden for etableringen af et mellemdepot.

Kommunerne blev på møde med Ministeriet tilbage i september 2013 lovet, at de tre spor; slutdepot, mellemdepot og deponering i udlandet ville komme til at køre sideløbende. En sådan parallel proces er lovet fra Ministeriets side flere gange og omtales også i det fremsendte materiale.

Sådan oplever Lolland Kommune imidlertid ikke processen. Lolland Kommune oplever tværtimod, at processen omkring slutdepot kører uanfægtet videre på trods af, at der tilsyneladende, i hvert fald Lolland Kommune bekendt, ikke arbejdes seriøst med at beskrive muligheden for et mellemdepot.

Lolland Kommune opfordrer derfor Ministeriet til at sætte arbejdet med en slutdepotløsning på stand by og i stedet koncentrere sig om at få beskrevet mellemlagerløsningen, således at de to senarier kan beskrives og vurderes på lige vilkår.

En forudsætning for at mellemdepotløsningen kan behandles på lige fod med slutdepotløsningen, vil efter Lolland Kommunes vurdering kræve, at der udarbejdes en plan for etablering af et mellemlager og en miljøvurdering på lige fod med det arbejde, der er foretaget for slutdepot.

En plan for og miljøvurdering af en mellemdepotløsning forudsætter, at der tages stilling til, hvilke lokaliteter der er i spil til en sådan løsning. Dette er der, så vidt Lolland Kommune er orienteret, endnu ikke taget stilling til. Den manglende stillingtagen til mulige lokaliteter i forhold til mellemdepotløsning ser Lolland Kommune i sig selv som et problem. Lolland Kommune ønsker derfor, at Ministeriet tager stilling til muligheder for lokalisering af mellemdepot, og at der for disse gennemføres en strategisk miljøvurdering. Denne strategiske miljøvurdering bør også omfatte de socioøkonomiske konsekvenser. Først når der foreligger en udpegning af mulige lokaliteter og en strategisk miljøvurdering, vil der, efter Lolland Kommunes vurdering, være tale om en parallel proces med et ensartet oplysningsniveau, hvilket efterfølgende vil kunne lægges til grund for en fuldt oplyst beslutning om hvilke fordele og ulemper, der er ved henholdsvis en slutdepot- og en mellemdepotløsning.

Lolland Kommune har tidligere i høringssvaret til scopingrapporten gjort opmærksom på, at Lolland Kommune havde en forventning om, at der i miljøvurderingen vil blive lavet en dybtgående undersøgelse af de socioøkonomiske forhold. Lolland kommune finder ikke, at dette er sket i tilstrækkeligt omfang. Dette forhold vender vi tilbage til. Indledningsvist skal Lolland Kommune blot gøre opmærksom på, at det vil være nødvendigt også i en vurdering af en mulig mellemlagerløsning at analysere de socioøkonomiske forhold. Dette vil imidlertid ikke være muligt, med mindre der er udpeget konkrete lokaliteter.

Som det forhåbentlig står klart i indledningen til vores høringssvar, er Lolland Kommune helt grundlæggende modstander af en slutdepot løsning, og Lolland Kommune er under alle omstændigheder ikke interesseret i, at et slutdepot etableres i Lolland Kommune. I det følgende vil Lolland kommune forholde sig mere konkret til det fremsendte materiale.

Ikke tekniske bemærkninger

Lolland Kommune finder ikke, at den fremlagte plan indeholder en dybtgående undersøgelse af de socioøkonomiske faktorer, der vil blive påvirket af en placering af et affaldsdeponi i området. Lolland Kommune gjorde i kommunens skrivelse af 3. juli 2014, i forbindelse med bemærkninger til scopingrapporten, Ministeriet opmærksom på, at Lolland Kommune havde en forventning om, at den fremtidige undersøgelse ville indeholde en sådan dybtgående analyse. Denne analyse blev bl.a. ønsket af hensyn til en særlig vurdering af de negative, og eventuelt positive, konsekvenser, det kunne få for området at et affaldsdeponi blev placeret ved Rødbyhavn.

På trods af, at der ikke er foretaget en dybtgående analyse af de socioøkonomiske forhold, fremgår det i afsnittet under denne overskrift i den fremsendte plan, at "Det vurderes på baggrund af borgernes utryghed overfor planens indhold og den efterfølgende proces, at der kan forekomme afledte effekter på befolkning, turisme, herunder det nærliggende "Lalandia", fødevareproduktion samt den sociale struktur i forhold til mulig øget tendens til fraflytning fra området."

Denne vurdering er Lolland Kommune meget enig i. Af samme årsag finder kommunen det, som tidligere nævnt, meget uacceptabelt at placere et slutdepot i nærheden af Rødbyhavn. Området og kommunen i øvrigt er i forvejen plaget af fraflytning, og netop turisme og fødevarerproduktion er nogle af de områder, som kommunen satser på i den fremtidige udvikling. Turisme er et af de vigtigste indsatsområder for Lolland Kommune. Turismen kan bidrage til at løfte levevilkår og erhvervsudviklingen i kommunen generelt, og Lolland Kommune har gode muligheder og mange planer omkring udvikling af turismen. Et eventuelt slutdepot vurderes at kunne have en meget negativ indflydelse på turismen i området.

Bekymringer omkring påvirkningen af kommunens fremtidige udviklingsmuligheder beskrives på side 91 i den fremsendte plan. Det fremgår her, at bekymringerne blandt interessenterne i området retter sig bredt, og det udledes af Rambøll, at grunden til dette er manglende viden om reelle risici i forbindelse med realisering af planen, og manglende viden omkring de tiltag der er taget og vil blive taget for at minimere de risici der er. Det anføres endvidere, at interessenterne ikke har tilstrækkelig kendskab til processen fremadrettet, og dette anføres som grunden til den udbredte utryghed, mistillid og mistro til planen. Det konkluderes, at det skyldes disse årsager, at planen om etablering af slutdepot modtages meget negativt af interessenterne. Det anføres endvidere, at den negative indfaldsvinkel, utryghed og mistro til planen og den fremadrettede proces i sig selv kan medføre, at en række negative sociale virkninger kan blive en realitet.

Det konkluderes med andre ord, at det i denne situation ikke er utænkeligt, at et slutdepot kan medføre afledte påvirkninger i form af til- og fraflytning, fald i jord- og ejendomspriser, påvirkning af turisme, herunder det nærliggende Lalandia, de rekreative forhold generelt og det psykiske velbefindende for borgerne i området alene på grund af utryghed og mistro. Det anføres, at der ligeledes kan være kumulative effekter, idet planen kan være med til at øge den befolkningsnedgang der allerede ses på Lolland i dag. Samlet set vurderes det, at der kan være risiko for påvirkning af de socioøkonomiske forhold, herunder turisme og fødevarerhverv. Planen kan således være i konflikt med de overordnede strategier og visioner, der ligger for Lolland, som bl.a. er beskrevet i Lolland Kommunes kommuneplan.

Lolland Kommune er enig i konklusionerne omkring mulige negative effekter, men vil gerne anfægte den hypotese, at den negative indfaldsvinkel blandt borgere og politikere i kommunen udelukkende eller primært skyldes manglende viden. Det synes set fra byrådets side langt mere sandsynligt, at den negative holdning til projektet skyldes, at borgerne på Lolland ikke ønsker et slutdepot.

Lolland Kommune finder det meget betænkeligt at fortsætte planerne omkring etablering af et slutdepot med den viden omkring mulige afledte effekter på området som beskrives. Lolland Kommune kæmper i forvejen med massiv fraflytning og udfordringer med at vende udviklingen. Det synes urimeligt, at kommunen skal pålægges yderligere udfordringer i den retning, uanset om disse udfordringer skyldes et manglende informations/vidensniveau eller om dette skyldes en hel reel effekt af det planlagte anlæg.

Plan, natur og miljøforhold

Da det fremsendte materiale i store træk bygger på scopingrapporten vil Lolland Kommune henvise til tidligere høringssvar og breve fremsendt til ministeriet. Under enkelte overskrifter ønsker kommunen dog at knytte lidt flere kommentarer.

Det bemærkes, at oplysningerne i tabellen 9-5 i afsnittet omkring turisme bygger på oplysninger tilbage fra 2008. Flere af de nævnte attraktioner findes ikke længere, f.eks. Grøn Verden og Ubåd 359 i Nakskov. Til gengæld er nye kommet til. Hvis oplysningerne tillægges værdi, hvilket de må forudsættes at gøre siden de er medtaget i rapporten, burde disse oplysninger efter kommunens vurdering have været opdateret.

Klima

Lolland Kommune bemærker, at klima er blevet et nyt emne i planen omkring etablering af et slutdepot. Dette er vi meget glade for. Lolland Kommune er enig i, at der er række uafklarede forhold omkring klima med påvirkninger i området omkring Rødbyhavn.

Selvom meget er usikkert i forhold til klima, er det dog givet, at klimaforandringer fremover vil medføre et forøget pres på den sydlollandske kyst. Denne kyst er ganske vist beskyttet af et dige, der til dels er fremtidssikret højdemæssigt, men samtidigt er diget i sin tid bygget af forhåndenværende materialer. Skulle det ske, at havvandet gennembryder diget, vil det få uoverskuelige konsekvenser med oversvømmelser i baglandet, hvor en evt. oversvømmelse vil brede sig i det flade, lavtliggende landskab.

Det anføres i afsnit 9.5.2 i rapporten, at en mulig stigning på 1 ½ m i stormvejrs situationer skal tillægges et bidrag fra en stuvningseffekt og en bølgehøjde, hvilket vil være tæt på 4 m og muligvis derover, som er højden på det eksisterende dige. Det forudsættes i planen, at der vil ske en øgning af digehøjden i takt med en eventuel havspejlsstigning ligesom det antages, at der formentlig vil ske en øgning af digehøjden i forbindelse med etablering af den kommende Femern Forbindelse til Tyskland. Hvorvidt diget vil blive forhøjet i fremtiden, er der endnu ikke taget stilling til, men kommunen finder det meget betænkeligt, med det forventede klimascenarie i tankerne, at etablere et slutdepot i et sådan lavtliggende område, og basere forventede fremtidige havstigninger på formodninger om en forhøjning af et menneskeskabt dige.

Senere under overskriften "Klima" oplyses det, at der er usikkerhed om den reelle risiko for indsvivning af saltvand til et kommende depot. Det beskrives senere under overskriften Overfladevand, at der med tiden kan tænkes at ske en indsvivning af vand i anlægget og på sigt udsivning af forurenede vand, der kan påvirke overfladevand. Derudover nævnes risiko for udsivning på overfladen. Dette vil bl.a. kunne spredes til vandløb og søer. Påvirkningen kan indtræffe både i forbindelse med fyldning af depot og på længere sigt når depotet er lukket. Det oplyses, at graden af påvirkning vil variere meget alt efter valg af depottype.

I afsnit 9.7.2 oplyses det, at der ligeledes vil kunne ske udledning af stoffer til jorden i overfladen.

Usikkerheden omkring klimaforandringer, og risikoen i den forbindelse for havvandstigning og digegennembrud, forurening af grundvand, overfladevand og jord synes meget betænkelig og fuldstændig uacceptabel, uanset hvor lille sandsynligheden teoretisk set end må være.

Femern Forbindelsen og mulige udviklingspotentialer i området omkring Rødbyhavn

Som det tidligere er bekendtgjort fra Lolland Kommune side i breve og høringsvar til Ministeriet og Ministeren, er der en række forhold omkring Femern Forbindelsen og den mulige udviklingen i området, der taler imod en mulig placering af et slutdepot ved Rødbyhavn.

Ud over at en del af området er reserveret til Femern Bælt Forbindelsen, satser Lolland Kommune massivt på udvikling i området i de kommende år. Således er Lolland Kommunes væsentligste erhvervsudvikling i disse år planlagt til at ske på akse Maribo-Holeby-Rødbyhavn, hvor der er og vil blive udlagt erhvervsarealer langs motorvejen.

Banedanmark planlægger i samarbejde med Lolland Kommune at anlægge en ny station i den nordlige del af udpegningsområdet. I forbindelse med den kommende kommuneplan vil hele området omkring den nye station blive udpeget til byudvikling. Derudover har Femern A/S fremlagt et forslag til anlæggelse af et nyt forland ud for Rødbyhavn. Det nye forland vil med sine naturområder og den planlagte strandpark have et betydeligt turistpotentiale.

I forbindelse med Lolland Kommunes udviklingsplaner og perspektiverne omkring Femern Bælt Forbindelsen, vil et affaldsdepot efter Lolland Kommunes vurdering i høj grad kunne spolere disse muligheder.

Lolland Kommune mener i øvrigt ikke, at miljørapporten forholder sig konkret til Femern Bælts VVM-redegørelse, med tilhørende VVM-tillæg, herunder den række af naturerstatningsområder, der etableres i forbindelse med Femern projektet og som ligger til grund for anlægsloven for en fast forbindelse over Femern Bælt.

Geologiske forhold

Generelt er der tale om en gentagelse af GEUS rapport nr. 2, omegnsstudier, område Rødbyhavn.

Helt overordnet ved man meget lidt om det område, der er i spil omkring Rødbyhavn. Der eksisterer nogle få borer i den nordlige del af området, og så ved man rigtig meget om Femern Bælt området samt det prospektionsområde for bentonitten, der blev behandlet i begyndelsen af 90'erne. En stor del af denne information er desværre båndlagt.

Til gengæld må man konstatere, at den geotekniske rapport for Femern, godt nok er refereret i den fremsendte plan, men informationerne er på visse punkter dårligt udnyttede.

Blandt andet er det klart beskrevet, at der er konstateret flager af opskudt og foldet palæocænt ler, der svækker lerets sammenhængskraft helt ned til -70 m. Derfor er beskrivelsen af det Palæocæne ler ikke korrekt, idet der står beskrevet "de uforstyrrede sammenhængende Palæocæne lerlag".

Der lægges desuden meget lidt vægt på salt diapirtektikken ved Rødbyhavn, der har presset kalken op i næsten jordniveau ved Rødbyhavn, men til gengæld efterlader en indsynkning langs randen af diapiren.

Disse forhold gør, at vi i virkeligheden ved meget lidt om, hvordan forholdene er i området øst for Femern Bælt reservationszonen, da man ikke automatisk kan foretage en extrapolation ud i dette område.

Afsluttende bemærkninger

Som det er fremgået af dette hørings svar, finder Lolland Kommune, at den videre proces omkring arbejdet med etablering af et slutdepot bør afvente, at der igangsættes en reel undersøgelse af mulighederne for at etablere et mellemdepot. Dette forudsætter, efter Lolland Kommunes vurdering, at der dels udpeges mulige lokaliteter og dels at der efterfølgende foretages en strategisk miljøvurdering af disse, på lige fod med det arbejde der er foretaget i forbindelse med overvejelserne omkring etableringen af slutdepot.

Afslutningsvis skal endnu en gang understreges, at Lolland Kommune på ingen måde er interesseret i at der etableres et atomaffaldsdepot i området ved Rødbyhavn, og at kommunen finder sådanne planer dybt problematiske for kommunens fremtidige udviklingsmuligheder.

Med venlig hilsen
Byrådet i Lolland Kommune

Holger Schou Rasmussen

borgmester

Henrik Høegh

udvalgsformand